

En moet je daar nu eens kijken

Een uitgestorven Vismarkt rond 1910, met op de brug de visafslag. In 1970 sloot de laatste vishandel de deuren. FOTO HET UTRECHTS ARCHIEF

Met je fiets slalommen over de Vismarkt mag in de weekeinden niet meer: fietsers en voetgangers zitten elkaar te veel in de weg. Jim Terlingen leerde fietsen op de Vismarkt.

Col du Stadhuisbrug, zo noemt amateurhistoricus Jim Terlingen het laatste stukje klinkers van de Vismarkt naar de Stadhuisbrug gekscherend. Hij is bezig met een boek over deze eeuwenoude Utrechtse straat.

Het is er niet vreselijk steil, maar een mini-klimmetje is het zeker. „Ik vind het altijd mooi om dat stukje omhoog te sjezen.”

Honderden keren heeft de Utrechter het colletje gepakt. Terlingen vindt het sowieso prachtig om over de Vismarkt te fietsen. Ja, ook als het druk is. De kunst is natuurlijk om te zigzaggen zonder dat iemand er last van heeft. Zonder al te arrogant over te komen: ik ben er aardig goed in geworden.”

Terlingen weet heel goed waar hij over praat: de 52-jarige Utrechter heeft zelfs leren fietsen op de Vismarkt. Hij was een maand of zes toen zijn ouders verhuisden van de Parkstraat naar de bovenwoning van het pand op Vismarkt 13. Op de begane grond zat toen nog de lingeriewinkel van Wala, de laatste veertig jaar zit café-restaurant Graaf Floris er in.

De Utrechter heeft er tot zijn 26ste gewoond. Niet zo verwonderlijk dus dat hij er zo ongeveer elke straatsteen kent. Als jochie speelde hij vaak cowboytje in en om de Vismarkt, met name met kinderen van middenstanders. Zoals de zoon van de melkboer of de dochter van de eigenaar van een herenmodezaak. „In de binnenstad woonden vroeger voornamelijk winkeliers.”

Spelen langs de gracht was leuk, maar niet zonder gevaar, herinnert de Utrechter zich. „Mijn twee jaar oudere broer is tijdens het spelen in de gracht gevallen. Twee keer zelfs. Een keer is hij gered door Remkes, een oude visboer. Die man is van de Maartensbrug gesprongen en heeft mijn broer uit de gracht gevist.”

Gaas

Daarna is er een periode gaas gekomen, zodat kinderen niet meer zo makkelijk in het water konden vallen. Terlingen - amateurhistoricus - woont al jarenlang in Utrecht-oost, maar vindt de Vismarkt nog steeds het mooiste stukje van Utrecht. „En ik ben niet de enige. Wat is de meeste gefotografeerde plek van Utrecht? Juist, de Vismarkt met de Domtoren op de achtergrond. De Vismarkt is misschien niet groot, maar er ligt zoveel historie: het poortje met een link naar Paleis Lofen, het huisje dat verwijst naar de vismarkt zelf, er is een relatie met de Tweede Wereldoorlog, de postzegelmarkt en voor mijzelf natuurlijk mijn persoonlijke geschiedenis. Ik houd enorm van het plekje, ik kom er nog veel. Ook omdat ik bezig ben met het schrijven van een boek over de Vismarkt.”

De Vismarkt ontleent zijn naam aan, hoe kan het anders, de vismarkt, of beter: de vischmarkt, de oudste markt van de stad. Deze was er al rond 1200, staat te lezen in het boek 'Markten in Utrecht'. Hier kon men terecht voor onder

meer baars, pos, snoek, blik, blei, brasem en zeelt. Riviervis dus, gevangen in rivieren en vaarten rondom Utrecht.

Verder kwamen de 'botboeren' - vissers uit Spakenburg of Bunschoten - met hun viskarren naar de stad. Ze voeren met hun botters op de Zuiderzee en probeerden de vangst (bot en schar) in Utrecht te verkopen. Ze gingen eerst naar de visafslag op de Vismarkt, daarna reden ze met hun karren naar het Oudkerkhof.

In mei 1970 was het definitief gedaan met de vishandel op de Vismarkt, toen de winkel van De Voest de deuren sloot. Daarmee kwam na bijna 800 jaar een einde aan de vishandel op de oudste markt van Utrecht. De markt zelf ging in de jaren 40 al dicht.

Terlingen ziet ook dat de Vismarkt anno 2018 een bijzonder druk stukje Utrecht is geworden, vooral door de toename van toeristen. „De Vismarkt was op zondag uitgestorven, toen ik klein was. Moet je nu eens kijken. Het is er af en toe ook echt te druk.”

Dat de gemeente heeft besloten fietsers in het weekend niet langer over de Vismarkt te laten rijden, begrijpt hij. Jammer, maar een realistisch besluit. Schrale troost: op doordeweekse dagen kan hij er gewoon overheen blijven sjezen. Zonder een voetganger te raken. Dat heeft Terlingen namelijk nog nooit gedaan.